

Förstudie kring elevsociala åtgärder Liljaskolan

Rapport

Vännäs kommun

KPMG AB

2017-05-19

Antal sidor 8

Antal bilagor 1

Vännäs kommun

Förstudie kring elevsociala åtgärder Liljaskolan

KPMG AB

2017-05-19

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning/bakgrund	2
2.1	Syfte och revisionsfråga	2
2.2	Metod	2
2.3	Projektorganisation	2
3	Elevboende Liljaskolan	3
3.1	Ansvarsfördelning	3
3.2	Hysesprocessen	4
3.3	Ordningsregler och incidentrapportering	4
3.4	Frånvaro	5
3.5	Studieresultat	5
3.6	Ansvar enligt Skolinspektionen	5
4	Slutsats	6

Bilagor Liljaskolans Hyresavtal bostad

1 Sammanfattning

KPMG har av Vännäs kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en förstudie kring elevsociala åtgärder vid de boenden som Liljaskolan hyr ut till elever och som ligger i anslutning till skolan på Liljas väg 11, 13 och 15 (hädanefter kallat elevboende). Uppdraget ingår i revisionen för år 2017.

Syftet med denna förstudie har varit att konstatera om huruvida det finns en problem-bild vid Liljaskolans elevboende och vilka insatser som görs. Detta eftersom bristande insatser kan innebära problem för både elever och skolan.

Det finns idag 483 elever från andra kommuner som studerar på Liljaskolan. Av dem så är det ca 90 elever som bor på elevboendet som ligger i anslutning till skolan på Liljas väg 11, 13 och 15. I tillägg till de lägenheter som ligger i anslutning till skolan så hyr Liljaskolan ett antal rum med gemensamt kök av samhällsbyggnadsförvaltningen. Dessa ligger på Lägerområdet ca 1 km från skolan och hyrs också ut i andra hand till elever. Övriga elever hyr boende hos andra hyresvärdar i kommunen eller pendlar från kranskommunerna.

Enligt uppgift upplevs boendemiljön som stökig i elevboendet. Det finns en önskan från fastighetsbolaget om att Liljaskolan ska ta större ansvar för elevboendet medan Liljaskolan hävdar att de tar tillräckligt ansvar för elevboendet eftersom det, enligt dem, är att anse som andra hands uthyrning till elever och inte att ses som ett internat eller liknande. Vännäs Fastigheter AB hyr ut fastigheterna till Liljaskolan. De i sin tur hyr ut till elever. Liljaskolan skriver hyresavtal med eleverna och avtalsvillkor biläggs. Enligt avtalsvillkoren finns det ordningsregler som eleverna ska följa och gör de inte det så kan de i värsta fall bli avhysta från sitt boende.

Statistik visar att antalet sökande till Liljaskolan har gått ned och att antalet externa sökande har gått ner mer än antalet dagelever. Huruvida det är en konsekvens av eventuella problem vid elevboendet har vi inte underlag för att kunna bedöma. Av befintlig statistik kan vi heller inte avgöra om elever som bor på elevboendet har högre frånvaro eller sämre studieresultat än dagelever.

Det är otydligt hur stort ansvar som kan utkrävas av skolan avseende elevboendet. Vi kan dock konstatera att om onormalt slitage uppstår för fastigheterna som utgör elevboendet så kommer Liljaskolan att faktureras för detta. Om inte skolan i sin tur återkräver dessa kostnader från eleverna så drabbas skolan av dessa kostnader.

Vi rekommenderar revisionen att skicka rapporten för kännedom till kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, Liljaskolan, Vännäs Fastigheter AB och kommunledningen.

2 Inledning/bakgrund

KPMG har av Vännäs kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en förstudie kring elevsociala åtgärder vid de boenden som Liljaskolan hyr ut till elever och som ligger i anslutning till skolan på Liljas väg 11, 13 och 15 (hädanefter kallat elevboende). Uppdraget ingår i revisionen för år 2017.

Revisionen har i sin risk- och väsentlighetsanalys för 2017 identifierat risker med bristande elevsociala insatser vid elevboendet. Förutom att bristande insatser kan innebära personliga problem med hög frånvaro, ej slutförda studier m.m. för eleverna, kan det också innebära risker kopplade till skolans anseende och framtida möjligheter att få externa sökande till sina utbildningar.

Då revisionen känner att de vill få en bild över om det finns problem med detta och vilka insatser som genomförs, vill revisionen genomföra en förstudie. Förstudiens resultat kan sedan komma att ligga till grund för en eventuell granskning.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Förstudien syftar till att konstatera om huruvida det finns en problembild och vilka insatser som görs.

Frågor som har berörts är:

- Studieresultat elever på elevboende kontra dagelever
- Frånvaro elever som bor på elevboende kontra dagelever
- Incidentrapportering
- Insatser vid boendet från andra delar av kommunen, exempelvis socialförvaltningen och Vännäs Fastigheter AB
- Ansvarsfördelning

2.2 Metod

Förstudien har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och avstämningar med berörda tjänstemän.

2.3 Projektorganisation

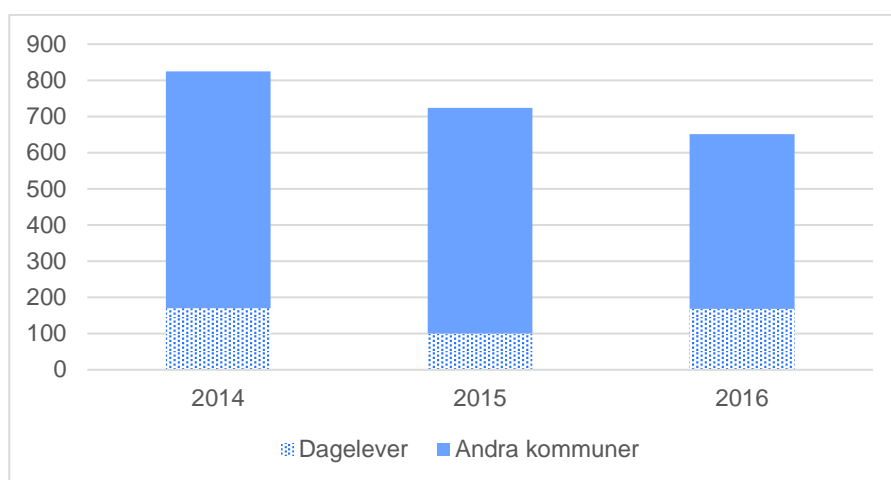
Förstudien har utförts av Marita Castenhag, revisor under ledning av Per Skalk, uppdragsansvarig.

3 Elevboende Liljaskolan

3.1 Ansvarsfördelning

Liljaskolan är Vännäs kommuns gymnasium. Skolan bedriver också vuxenutbildning och uppdragsutbildning. På skolan studerar idag 651 gymnasieelever varav omkring 483 elever från andra kommuner (ca 50 kommuner). Av dessa elever är 461 män och 190 kvinnor.

Antalet elever har minskat och ser ut som följer:

Liljaskolan är uppdelad i olika sektorer med en rektor för varje sektor. Uppdelningen i sektorer är gjord för att försöka jämnt fördela program och utbildningsansvar, ekonomiskt ansvar, antal medarbetare och elever samt för att nyttja samordningsvinster av olika slag inom enheterna. Rektorerna har inte särskilt eller ytterligare ansvar över de elever som bor på elevboendet jämfört med dagelever. Konstateras kan att andelen externa elever har minskat mer än antalet dagelever.

Mentorer på skolan har uppföljningsansvar för alla elever som man är mentor för. Mentorerna finns också som stöd i sociala situationer för elever generellt, oavsett om de bor på elevboendet eller inte.

Liljaskolans hållning är att elevboendet inte är ett internatboende. Eleverna hyr lägenheter av skolan i andra hand som vilken andra hands uthyrning som helst. Det finns ingen personal från skolan placerad i fastigheterna vid Liljas väg. Skolans ansvar är enligt uppgift begränsat till hur eleverna presterar i skolan. Elevhälsan kan stötta i frågor som t ex. sömn, kost och annat. Skolan har också infört en ny drogpolicy¹ i juni 2016 och man utför ca 100 drogtestar varje år varav ca 12 elever testas positivt årligen.

¹ Definition droger enligt fastställd policy: alkohol, narkotika, läkemedel och andra preparat som tas i berusningssyfte samt dopningsmedel.

3.2 Hyresprocessen

Liljaskolan i Vännäs hyr tre fastigheter av Vännäs Fastigheter AB precis i anslutning till skolan, Liljas väg 11, 13 och 15. Dessa fastigheter hyrs sedan ut i andra hand till elever. Skolan hyr ut en-, två- och trerumslägenheter. I de större lägenheterna tilldelas eleverna var sitt rum och delar på lägenhetens kök och badrum. Tilldelning av rum sker utifrån kölista, vilket innebär att en elev kan få dela lägenhet med elever som han/hon inte känner samt att lägenhetskompisarna byts ut under studietiden. Sammanlagt finns ca 40 lägenheter med plats för 90 elever. För närvarande bor det endast gymnasieelever (16-20 år) i dessa lägenheter. Könsfördelningen är 59 killar och 28 tjejer.

I tillägg till de lägenheter som ligger i anslutning till skolan så hyr Liljaskolan ett antal rum med gemensamt kök av samhällsbyggnadsförvaltningen. Dessa ligger på Lägerområdet ca 1 km från skolan och hyrs också ut i andra hand till elever. Här bor för närvarande vuxenstudierande i åldern 22-42 år.

Liljaskolan blockhyr ovan nämnda fastigheter på Liljas väg 11, 13 och 15, vilket innebär att de betalar hyra till fastighetsägarna oavsett om någon bor i lägenheterna eller inte. Dock har skolan kö till elevboendet och det råder bostadsbrist i kommunen.

När Liljaskolan hyr ut boende till elever så tecknar de ett hyresavtal med eleven. Om eleven är minderårig så ska även vårdnadshavare skriva på avtalet. På avtalet framgår att hyresavtalet gäller längst t o m utbildningens slut. Av de avtalsvillkor som biläggs avtalet framgår att det är förbjudet att inneha eller förtära/bruka alkohol och/eller narkotika i lägenheten². Det är även rökförbud i lägenheten³. Vid delad lägenhet så delas ansvaret mellan eleverna som bor i lägenheten⁴. För övrigt åligger det hyresgästen att vårda lägenheten och vad som hör till denna i enlighet med hyreslagen. Brott mot kontrakt eller i övrigt olämpligt uppträdande kan innebära uppsägning av hyreskontrakt med omedelbar verkan. Enligt uppgift sker besiktning i samband med att en elev flyttar ut och en annan elev flyttar in.

3.3 Ordningsregler och incidentrapportering

Av de avtalsvillkor som biläggs hyresavtalet framgår att hyresgästen förbinder sig att noga följa för fastigheten och uteområden gällande ordningsföreskrifter⁵.

Vid misstanke om misskötsel eller störande av ordning kallas hyresgästen/eleven till utredande samtal hos rektor i den sektor som eleven studerar. Därefter, om skäl föreligger, utdelas en skriftlig varning alternativt sägs eleven upp från sitt boende.

Under perioden 2014-2016 har ett 20-tal varningar om uppsägning utdelats och 1-3 elever sagts upp från elevboendet, enligt uppgift.

Samarbetet mellan skolan, fritidsverksamheten och polis uppges fungera bra. Var fjortonde dag anordnas träffar dem emellan. Tidigare deltog även socialtjänsten, men pga. personalbrist gör de inte det längre.

² Se bilaga Avtalsvillkor för bostadslägenheter och lokaler 5 c)

³ Se bilaga Avtalsvillkor för bostadslägenheter och lokaler 5 d)

⁴ Se bilaga Avtalsvillkor för bostadslägenheter och lokaler 5 m)

⁵ Se bilaga Avtalsvillkor för bostadslägenheter och lokaler 5 g)

Vid elevboendet på Liljas väg hålls husmöten ungefär två gånger/termin. Beroende på vad som ska diskuteras så varierar det vilka som deltar. En representant från skolan är alltid med. Ibland kallas alla elever till mötet och ibland representanter för boendet. Enligt uppgift är deltagandet lågt på dessa möten från elevernas sida.

Enligt uppgift har det förekommit skadegörelse både i och utanför fastigheterna. Helgerna uppges vara värre än vardagarna. Polisen gör uttryckningar till elevboendet, men någon statistik över hur ofta har vi inte fått ta del av. Bostadsbolaget vittnar om onormalt slitage på fastigheterna och kommer att ansöka om tillstånd för kameraövervakning i trapphus och biutrymmen. Oroliga vårdnadshavare ringer till bostadsbolaget för att försöka hitta andra boenden till sina barn än elevboendet.

Två hus är renoverade och snart det tredje också. Vid utflyttning i juni då eleverna går på sommarlov eller slutar sina studier kommer besiktning att ske av samtliga fastigheter. Konsekvensen av onormalt slitage från de boende i elevboendet kommer att leda till högre kostnader för Liljaskolan, som i sin tur får återkräva dessa kostnader från eleverna.

3.4 Frånvaro

När det gäller elevers frånvaro så förs statistik löpande över detta. Under våren 2017 har frånvaron varit hög. Över 300 elever har under våren haft en sjukfrånvaro på 15 % eller mer per månad. En förklaring till den höga frånvaron är att skolan mer systematiskt följer upp frånvaron än tidigare. Statistiken visar inte hur fördelningen av sjukfrånvaro ser ut mellan elever på elevboendet och andra elever.

3.5 Studieresultat

Den statistik som produceras över studieresultat skiljer inte mellan elever som bor på elevboendet eller andra elever. Upplevelsen är dock, enligt uppgift, att studieresultatet inte skiljer sig nämnvärt mellan elever på boendet och andra.

3.6 Ansvar enligt Skolinspektionen

Ansvar för elevboende regleras inte av gällande lagstiftning, förutom vid specialskolor. Dock gjorde Skolinspektionen under 2015 en riktad tillsyn av gymnasiala idrottsutbildningars arbete mot kränkande behandling i Sverige. I denna granskning inkluderas situationen vid elevboenden. Skolinspektionens tillsyn är publicerad i en rapport år 2016 och av den framgår följande: *"Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier in en miljö där de känner sig trygga och inte blir utsatta av andra elever eller av personal. Det gäller inte bara skolans verksamhet utan även miljöer utanför skolan. Miljöer som har ett nära samband med skolans verksamhet, t ex omklädningsrum, träningsanläggning eller elevboende"*.

Vi har bl.a. tagit del av ett beslut som tagits av Skolinspektionen efter tillsyn av Liljans skolans sektor E (Fordons- och transportprogrammet mm.) per 2016-12-29. Vid de flesta områden konstaterades inga brister. Dock inom området "Förutsättningar för lärande och trygghet" fick skolan ett föreläggande avseende elevhälsan då psykolog inte har deltagit i något förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolenheten. Inom

området "Styrning och utveckling av verksamheten" riktades en anmärkning mot skolenheten. Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver vidta åtgärder för att utveckla kvalitetsarbetet. Angående miljö skriver Skolinspektionen i detta beslut följande "Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum". Elevboendet nämns inte.

4 Slutsats

Det finns idag 483 elever från andra kommuner som studerar på Liljaskolan (av totalt 651). Av dem så är det ca 90 elever som bor på elevboendet som ligger i anslutning till skolan. Övriga elever hyr rum av Liljaskolan på Lägerområdet eller hyr boende hos andra hyresvärdar i kommunen eller pendlar från kranskommunerna. Enligt uppgift upplevs boendemiljön som stökig i elevboendet. Det finns en önskan från fastighetsbolaget om att Liljaskolan ska ta större ansvar för elevboendet medan Liljaskolan hävdar att de tar tillräckligt ansvar för elevboendet eftersom det, enligt dem, är att anse som andra hands uthyrning till elever och inte att ses som ett internat eller liknande. Vännäs Fastigheter AB hyr ut fastigheterna till Liljaskolan. De i sin tur hyr ut till elever. Liljaskolan skriver hyresavtal med eleverna och avtalsvillkor biläggs. Enligt avtalsvillkoren finns det ordningsregler som eleverna ska följa och gör de inte det så kan de i värsta fall bli avhysta från sitt boende.

Statistik visar att antalet sökande till Liljaskolan har gått ned och att antalet externa sökande har gått ner mer än antalet dagelever. Huruvida det är en konsekvens av eventuella problem vid elevboendet har vi inte underlag för att kunna bedöma. Av befintlig statistik kan vi heller inte avgöra om elever som bor på elevboendet har högre frånvaro eller sämre studieresultat än dagelever.

I den nationella granskningen som Skolinspektionen gjorde och som publicerades år 2016, inkluderades elevboendet inom ramen för skolans arbetsmiljöarbete. I den lokala tillsynen som Skolinspektionen gjorde under 2016 av Liljaskolans sektor E, inkluderas dock inte elevboendet. Det är otydligt hur stort ansvar som kan utkrävas av skolan avseende elevboendet. Vi kan dock konstatera att om onormalt slitage uppstår för fastigheterna som utgör elevboendet så kommer Liljaskolan att faktureras för detta. Om inte skolan i sin tur återkräver dessa kostnader från eleverna så drabbas skolan av dessa kostnader.

Vi rekommenderar revisionen att skicka rapporten för kännedom till kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, Liljaskolan, Vännäs Fastigheter AB och kommunledningen.

KPMG, dag som ovan

Marita Castenhag
Kommunal revisor

Per Skalk
Uppdragsansvarig